Урок 4

Люблінська унія

Мета: сформувати в учнів уявлення про причини та наслідки виникнення Люблінської унії; охарактеризувати її передумови, пояснити причини та наслідки виникнення; проаналізувати зміни, які відбулися на українських землях після прийняття унії;
розвивати в учнів уміння аналізувати й узагальнювати історичні явища і події, працювати з джерелами інформації і на їх основі робити певні висновки та узагальнення;
виховувати почуття патріотизму та толерантності.

Основні поняття: «унія», «Річ Посполита», «Шляхетська демократія», «сейм»,
«федерація».

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. Організаційний момент уроку

II. Актуалізація знань учнів

Бесіда

1. Назвіть стани тогочасного українського суспільства.
2. Порівняйте становище різних станів тогочасного українського суспільства.

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу

Передумови Люблінської унії

Учитель пропонує учням згадати умови Кревської унії 1385 р. та Горо-
дельської унії 1413 р.

У ч и т е л ь. У першій половині XVI ст. склалися всі передумови для остаточного об’єднання Польщі та Литви в єдину державу.

Робота в групах

• *1-а група*. На основі тексту підручника з’ясуйте, які передумови скла-
лися для Литви напередодні Люблінської унії.

• *2-а група.* На основі тексту підручника з'ясуйте, які передумови склалися для Польщі на передодні Люблінської унії.
• *3-я група.* З'ясуйте ставлення українців до питання про об'єднання Литви і Польщі.

Люблінський сейм 1569 р.

Питання про Люблінський сейм вивчається шляхом поєднання розповіді вчителя й опрацювання карти та ілюстрації.

У ч и т е л ь. Об'єднання Польського королівства і Великого князівства Литовського в одну державу відбулося у 1569 році на спільному сеймі представників привілейованих станів обох країн у Любліні. Литовська сторона прагнула у союзі з Польщею домогтися широкої автономії, мати власну грошову одиницю; зрівняти в правах з польськими шляхтичами дрібну литовсько-українську шляхту за умови повного об'єднання держав.

Польське королівство висувало свої умови: Велике князівство Литовське утворює з Польщею єдину державу з єдиним королем і спільним сеймом; у Великого князівства Литовського залишалися своя адміністрація і судочинство.

1 липня 1569 р. була підписана Люблінська унія. Проголошувалося об'єднання Польщі та Литви у єдину федеративну державу Річ Посполиту (республіку).

Влада короля була дуже обмежена. Усі найважливіші питання державного життя вирішував станово-представницький парламент — сейм. Була спільна скарбниця і грошова одиниця, єдина зовнішня політика. Автономія Литви зберігалась тільки на рівні місцевого самоврядування, організації військ і судочинства. Українські землі перейшли під владу Польщі.

Робота над поняттями

Унія — союз.
Республіка — форма державного правління, що передбачає виборність органів влади на певний строк.
Федерація— союзна держава, яка складається з кількох державних утворень, кожне з яких має власні органи влади, але водночас підпорядковується загальнодержавним органам влади.

Робота з картою

1. Відшукайте на карті українські землі, які увійшли до складу Речі Посполитої згідно з рішенням Люблінського сейму, та назвіть їх.

2. Висловіть своє власне ставлення до Люблінської унії.

Суспільно-політичні зміни на українських землях після Люблінської унії

Після опрацювання відповідного тексту підручника учні відповідають на запитання.

1. Назвіть вищі державні органи влади в Речі Посполитій.
2. Які зміни сталися в адміністративному управлінні на українських землях після Люблінської унії?
3. Яких змін зазнала судова система в Україні?

Робота в парах

Працюючи в парах, учні повинні визначити позитивні та негативні наслідки Люблінської унії для України та скласти таблицю в зошиті.

Орієнтовний варіант таблиці

Наслідки Люблінської унії для України

Позитивні	***Негативні***
1. У рамках однієї держави об'єдналася більшість українських земель. Це сприяло культурному і політичному об'єднанню українського народу, створювало передумови для перетворення його в націю.	1. Зросли повинності і податки для селян і міщан.
2. Запорозьке козацтво активно залучалось до політичного життя і швидко перетворилося на самостійну політичну силу.	2. Українське населення зазнавало національно-релігійних утисків.
3. В Україні зросла мережа закладів освіти, став відчутним культурний вплив Західної Європи.	3. Багато українських князів і шляхта ополячувалися. Це означало, що українське суспільство втрачало свою політичну еліту.

4. Українці потерпали від сваволі з боку шляхти і коронного польського війська.
5. Польська держава не здатна була захистити українські землі від турецько-татарської агресії.

У ч и т е л ь. Таким чином, результати Люблінської унії для українців були суперечливими, негативні наслідки значно ускладнили процес формування української нації.

V. Узагальнення та систематизація знань
Бесіда
1. Назвіть причини укладання Люблінської унії.
2. Коли та за яких умов було укладено унію?
3. Які українські землі ввійшли до складу Польщі?

VI. Домашнєзавдання
1. Опрацювати параграф 3 та питання і завдання до нього.
2. Вивчити нові поняття.